

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Daha fazla bilgi için, bu belgenin sonunda bulunan yazarın telif hakkı ile ilgili kısmı okuyabilirsiniz.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Haas/İsviçre – 31322/07

Karar 20.1.2011 [1. Daire]

Madde 8

Pozitif yükümlülükler

Madde 8–1

Özel hayata saygı

Psşik rahatsızlıkları olan bir kişinin intiharı için gerekli ilaçları sağlamayı reddetme: *İhlal yok*

Olaylar – Başvurucuda, yirmi yıldan beridir, ağır bir çift kutuplu duygusal bozukluk mevcuttur. Hastalığının kendisini onurlu bir şekilde yaşama olanağından yoksun bıraktığını düşünen başvurucu, intihara yardım hizmeti veren bir İsviçre özel hukuk derneğine, intihar etmesine yardımcı olmaları için başvurmuştur. Başvurucu reçeteye alınan öldürücü bir madde (pentobarbital sodyum) elde etmek için, birçok psikiyatra başvurmuş ancak bu girişimlerinden bir sonuç elde edememiştir. Dolayısıyla, başvurucu, bir eczanenin, dernek aracılığıyla ve reçetesiz olarak, kendisine söz konusu maddeyi vermesine izin verilmesi için, çeşitli federal ve kantonal makamlara başvurmuş, ancak bu girişimleri de sonuçsuz kalmıştır. Başvurucu, en son yargı mercii olan Federal Mahkeme dâhil, idari yargı mercilerine başvurmuştur. Yüksek Mahkeme, Kasım 2006 tarihli kararında, kendi ölümüne karar verme hakkının (ki mahkeme bu hakkı tartışma konusu yapmamaktadır), AİHS'den çıkarılamayacak bir hak olan, intihar için devlet veya üçüncü bir kişinin yardımını alma hakkından ayırt edilmesi gerektiğini belirterek, başvurucunun bu başvurusunu reddetmiştir. Başvurucu, AİHM önünde, ölümcül maddeyi elde etmek için istenen şartlar (detaylı bir psikiyatrik rapora dayanan bir tıbbi reçete) nedeniyle, hayatına kesin ve kendine yaraşır bir şekilde son verme hakkına, İsviçre'de, saygı gösterilmediğini iddia etmiştir.

Hukuk – Madde 8: Bir kişinin ne zaman ve ne şekilde hayatının sona ereceğine karar verme hakkı, kişinin bu konuda özgür olarak kararını verme ve buna göre hareket etme kabiliyetine sahip olması şartıyla, özel hayata saygı hakkının bir parçasıdır. Ancak, bu davada tartışma konusu olan başka bir şeydir: Söz konusu olan, 8. maddenin devlete, başvurucunun, acı çekmeden ve başarısız olma riskini ortadan kaldıracak bir şekilde, ölmesini sağlayacak maddeyi, reçetesiz olarak, alabilmesini sağlama “pozitif yükümlülüğünü” yükleyip yüklenmediğine karar vermektir. Bu bağlamda, AİHM, bir kişinin hayatına ne zaman ve nasıl son vermeyi seçme hakkıyla ilgili olarak, Avrupa Konseyi'ne üye devletlerin, bir uzlaşmadan çok uzak olduklarını not eder. Bazı üye ülkelerde intihara yardım (en azından kısmen) suç olmaktan çıkarılmışsa da, üye ülkelerin büyük bir çoğunluğu hayatına son verme hakkı yerine

kişinin hayatının korunmasına daha çok ağırlık veriyor gibi görünmektedirler. AİHM, bu durumdan, devletlerin takdir payının çok büyük olduğu sonucunu çıkarmaktadır.

Başvurucunun gereksiz yere acı çekmeden, kesin ve kendisine yakışır bir şekilde, intihar etmek istemesini kabul etmekle birlikte, AİHM İsviçre hukukunun pentobarbital sodyum satın almak için reçete sunulması şartını öngörmesinin de meşru bir amaca hizmet ettiğini düşünmektedir. İnsanları aceleye gelmiş kararlara karşı korumak ve kötüye kullanımların önüne geçmek (intihar için yardım almayı kolaylaştıran bir sistemin doğuracağı riskleri küçümseyemeyiz) söz konusudur. AİHM, Federal Mahkeme'nin, yaşam hakkının, devletler için, hayatına son verme yönünde verilen bir kararın, ilgilinin özgür iradesinin bir sonucu olmasından emin olmayı sağlayacak bir prosedür oluşturma zorunluluğu getirdiği yönündeki görüşünü paylaşmaktadır. Tam bir psikiyatrik bilirkişi raporu temelinde verilen tıbbi bir reçete şartı bu zorunluluğa uymayı sağlayan bir araçtır. Şimdi de başvurucunun pentobarbital sodyum almasını sağlayacak bir bilirkişi raporuna etkili bir erişiminin bulunup bulunmadığına bakmak gerekmektedir, çünkü aksi durumda, ölüm zaman ve şeklini seçme hakkı gerçekte teorik ve yanıltıcı bir hak olmanın ötesine geçemeyecektir. AİHM, başvurucunun kendisine yardım edecek bir uzman bulmasının, iddia ettiği gibi, imkânsız olduğuna inanmamaktadır.

Bütün bu mülahazaları ve ulusal makamların bu konuda sahip oldukları takdir payını dikkate alan AİHM, devletlerin onurlu bir şekilde intihar etmeyi kolaylaştırmayı sağlayan tedbirler alma yönünde pozitif bir yükümlülükleri olduğu kabul edilse bile, İsviçre makamlarının, bu olayda, bu yükümlülüğü ihlal etmedikleri kanaatine varmıştır.

Sonuç: İhlal yok (Oybirliğiyle).

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin resmi dilleri Fransızca ve İngilizce'dir. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır ve Mahkeme, kalitesi konusunda herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarının veritabanı olan HUDOC üzerinden (<http://hudoc.echr.coe.int>) veya HUDOC'un bildirdiği başka veritabanları üzerinden yüklenebilir. Davanın isminin tamamen yazılması, yukarıdaki telif hakkıyla ilgili ifadelerin kullanılması ve insan haklarına destek Fonu'na referans yapılması şartıyla ticari olmayan amaçlarla kullanılabilir. Bu çevirinin tamamını veya bir kısmını ticari amaçlarla kullanmak isteyen herkesin, bu durumu belirtilen adrese bildirmesi rica olunur: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme du Conseil de l'Europe sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.